

Z żalem informujemy, że po długiej
i ciężkiej chorobie zmarła

śp.

Halina Michalak

założycielka i prezes Zarządu Wydawnictwa Termedia

W smutku pogrążony
zespół Wydawnictwa

Od redakcji

Szanowni Państwo,

Kolejny zeszyt *Reumatologii* oddajemy w ręce Szanownych Czytelników z nadzieją, że udane urlopy pozwoliły Państwu na regenerację sił niezbędnych do realizowania swoich zainteresowań zawodowych i naukowych. Zamieszczone w nim artykuły w naszym odczuciu powinny zainteresować szczególnie lekarzy praktyków. Czas przeznaczony na badanie chorego, ustalenie rozpoznania i leczenia oraz wykonanie czynności administracyjnych związanych z wizytą w przychodni jest zbyt krótki, by można zająć się problemem chorego z radzeniem sobie w życiu pomimo przewlekłego bólu w narządach ruchu. Warto więc zwrócić uwagę na artykuł prezentujący społeczny kontekst przewlekłego bólu u chorych na reumatoidalne zapalenie stawów (RZS). Klinikistów powinny zainteresować artykuły prezentujące trudności diagnostyczne w przypadkach wciąż jeszcze rzadko rozpoznawanego zespołu SAPHO, znaczenie kliniczne przeciwciał przeciwjądrowych wykrywanych w surowicach pacjentów z zespołem suchości i opisy przypadków stwarzające duże trudności diagnostyczne bądź terapeutyczne. Wysoki koszt badań naukowych przy niedostatecznych nakładach na naukę w naszym kraju pomniejsza wartość merytoryczną niektórych publikacji. Z opublikowanych w tym zeszycie rezultatów badań nad korelacją stężenia czynnika TNF-alfa w surowicach chorych na RZS z klinicznymi i laboratoryjnymi wskaźnikami aktywności choroby wynika, że korelacji takiej nie znaleziono. A zatem nasuwa się oczywisty i słuszny wniosek, że oznaczanie stężenia TNF-alfa we krwi chorych na RZS nie może służyć ani jako wskaźnik aktywności choroby, ani jako wskaźnik skutecznego leczenia. Należy jednak podkreślić, że jest to wniosek uzyskany po jednorazowym określeniu stężenia TNF w surowicy chorych otrzymujących leki z grupy modyfikujących jej przebieg, a nie obserwacji wielokrotnych pomiarów w przebiegu leczenia. Wyniki wielośrodkowych badań opublikowane w czasopiśmie zagranicznych wskazują także na brak korelacji pomiędzy stężeniem TNF-alfa we krwi a laboratoryjnymi wskaźnikami aktywności RZS. Jednak kilkuletnie obserwacje chorych leczonych antagonistami TNF dały niepodważalne dowody na to, że zastosowanie takiego leczenia w 70% przypadków prowadzi nie tylko do obniżenia klinicznej aktywności choroby, ale także laboratoryjnych wskaźników tej aktywności (OB, CRP).

Czytelników naszego czasopisma zachęcamy do przesyłania swoich prac do publikacji w *Reumatologii*, za które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 6 października 2004 r. przysuguje 5 punktów edukacyjnych.

redaktor naczelny
prof. dr hab. med. Jacek Pazdur